

Olsztyn 4 kwietnia 2025 r.

dr hab. Wiesław Bolesław ŁACH, prof. UWM
Katedra Historii XIX i XX wieku
Instytut Historii
Wydział Humanistyczny
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

**Recenzja dorobku naukowego doktora Tomasza Glinieckiego w związku
z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk humanistycznych
w dyscyplinie historia**

1. Wprowadzenie

Przedkładam komisji habilitacyjnej ocenę osiągnięcia naukowego oraz dorobku i istotnych aktywności naukowych Pana dr. Tomasza Glinieckiego. Niniejsza recenzja powstała w oparciu o postanowienie Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinie historia z dnia 23 stycznia 2023 roku.

W nawiązaniu do art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zmianami) przedłożona recenzja osiągnięć naukowych Habilitanta składa się z następujących części: wprowadzenia, sylwetki naukowej, oceny osiągnięć naukowych, ocena realizowanej istotnej aktywności naukowej, oceny osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę oraz konkluzji.

Pan dr Tomasz Gliniecki przedłożył dokumentację wymaganą w postępowaniach o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, w tym autoreferat, wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w dyscyplinie historia. Autor dołączył do dokumentacji także dwutomową monografię wskazaną jako osiągnięcia naukowe:

- *Gdańsk '45. Działania zbrojne. Opanowanie Pomorza Gdańskiego przez Armię Czerwoną w 1945 roku*, ss. 456, Łódź-Gdynia-Sztutowo 2024,
- *Gdańsk '45. Propaganda. Opanowanie Pomorza Gdańskiego przez Armię Czerwoną w 1945 roku*, ss. 232, Łódź-Gdynia-Sztutowo 2024.

Treść przedłożonych dokumentów oraz publikacje naukowe umożliwiły sporządzenie niniejszej recenzji Habilitanta.

2. Sylwetka naukowa Habilitanta

Pan dr Tomasz Gliniecki jest z wykształcenia historykiem. W 1992 roku uzyskał tytuł magistra w dyscyplinie pedagogika z zakresu historii wychowania pisząc pracę nt. *Kształtowanie świadomości narodowej ludności mazurskiej w okresie plebiscytowym w 1920 roku*. Praca została obroniona na Wydziale Pedagogicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie.

W 2016 roku uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia. Obrona odbyła się przed Komisją Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Została przedstawiona rozprawa z zakresu historii najnowszej pt. *Propaganda wojenna i kreacja mitów wyzwoleniczych na przykładzie mławsko-elbląskiej operacji Armii Czerwonej w 1945 roku*. Promotor przewodu doktorskiego: dr hab. Janusz Hochleitner, prof. UWM. Recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Golon (UMK) i prof. dr hab. Andrzej Gąsiorowski (UG). W związku z tym Pan dr Tomasz Gliniecki spełnia ustawowy wymóg niezbędny do nadania stopnia doktora habilitowanego zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Od 2001 roku prowadził działalność dydaktyczną w Szkole Wyższej im. B. Jańskiego w Warszawie realizując wykłady z retoryki i komunikacji społecznej oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu (2013-2017) realizując wykłady i ćwiczenia z zakresu dziennikarstwa i nowych mediów.

W Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu został zatrudniony w 2010 roku prowadząc działalność edukacyjną i badawczą. Następnie w 2017 roku został zastępcą dyrektora w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Od 2020 roku pracuje w Muzeum Stutthof w Sztutowie jako kustosz dyplomowany w dziale naukowym.

Habilitant aktywnie rozwijał we wspomnianych uczelniach i instytucjach muzealnych badania poświęcone historii wojskowości w końcowym okresie II wojny światowej na Pomorzu Gdańskim i byłych Prusach Wschodnich, historii propagandy wojennej w tym działaniom współczesnych mediów wojskowych oraz dziejom Elbląga.

Wyrazem zainteresowań naukowych jest przedłożona w postępowaniu habilitacyjnym dwutomowa monografia oraz liczne publikacje (artykuły i rozdziały w pracach zbiorowych)

a także udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych i międzynarodowych.

Biorąc pod uwagę dotychczasową działalność Pana dr. Tomasza Glinieckiego prowadzoną we wskazanych powyżej miejscach oceniam aktywność naukową pozytywnie.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe Pana dr. Tomasz Gliniecki wskazał dwie monografie:

- *Gdańsk '45. Działania zbrojne. Opanowanie Pomorza Gdańskiego przez Armię Czerwoną w 1945 roku*, ss. 456, Łódź-Gdynia-Sztutowo 2024,
- *Gdańsk '45. Propaganda. Opanowanie Pomorza Gdańskiego przez Armię Czerwoną w 1945 roku*, ss. 232, Łódź-Gdynia-Sztutowo 2024.

Oдноśne monografie zostaną oddzielnie ocenione pod względem sformułowanych problemów badawczych i struktury, natomiast kwestie metodologiczne jak i końcowe wnioski zostaną przedstawione dla obu prac wspólnie.

Jako pierwsza zostanie poddana ocenie monografia *Gdańsk '45. Działania zbrojne. Opanowanie Pomorza Gdańskiego przez Armię Czerwoną w 1945 roku*, która stanowi zwieńczenie etapu prowadzonych przez Habilitanta prac badawczych.

Problemy badawcze

Monografia ta stanowi istotny przyczynek do kompleksowego poszerzenia wiedzy związanej z przebiegiem działań wojennych na froncie wschodnim w końcowym okresie II wojny światowej na przykładzie obszaru pomorskiego. Charakteryzowane działania mają bowiem duże znaczenie nie tylko dla dogłębnego zrozumienia uwarunkowań i przebiegu tego zbrojnego konfliktu w wymiarze regionalnym, ale także są próbą odkłamania całościowego obrazu walk na terenie dzisiejszej Polski i ich powojennej pamięci.

Hipoteza badawcza jaką przyjął autor zakłada weryfikację metodami naukowymi obrazu sowieckich i niemieckich działań militarnych w ostatnim roku II wojny światowej w oparciu o poszerzoną faktografię, tym samym pozwala to zmienić ocenę minionych zdarzeń, które są zmitologizowane i mimo zaistniałych zmian geopolitycznych nie zostały zweryfikowane. W tym wypadku dotyczy to centralnego pasa regionu nadmorskiego, który geograficznie stanowi dzisiejsze Pomorze Gdańskie z miastem Gdańsk jako jego centralnym punktem.

Według założeń badawczych monografia ma zweryfikować i uszczegółowić obraz działań militarnych Armii Czerwonej, których efektem było zdobycie Gdańska, a także Gdyni,

Sopotu oraz wybrzeżu Zatoki Gdańskiej. Walki te toczyły się od lutego do maja 1945 r. i określone zostały w sowieckiej, a następnie także w polskiej historiografii wojskowej jako część ofensywnej operacji wschodniopomorskiej Armii Czerwonej. Celem autora było też dokonanie nowej periodyzacji starć na Pomorzu Gdańskim, nie ograniczając ich do ofensywy w lutym i marcu, która tak jest przedstawiana w powojennej i współczesnej historiografii rosyjskiej, lecz ukazanie logicznej kontynuacji działań od stycznia aż do zakończenia wojny, czyli maja 1945 roku. Również zamiarem autora było dotarcie do prawdy o walkach o Gdańsk będącym kluczowym centralnym ośrodkiem regionu.

W swych założeniach badawczych autor nie zapomniał o działaniach militarnych już po zdobyciu Gdańska, wynikających z opuszczenia go przez broniących i mających znaczny wpływ na dalsze losy niemieckich żołnierzy i ludności cywilnej. Słusznie potraktował je bowiem jako bezpośrednio wynikające z wcześniejszych zmaganiań, toczonych w tym samym rejonie i przez wciąż walczące siły obu stron.

Struktura pracy

Praca składa się z czterech wyodrębnionych rozdziałów, które przez autora określane są jako części. Nienumerowany podział pracy z brakiem klasycznego rozbicia na rozdziały i podrozdziały zaburza czytelność pracy. Nie mniej rozdziały ułożone są chronologicznie z wyodrębnionym podziałem czasowym i problemowym poszczególnych etapów działań. Pierwszy rozdział jak sam tytuł sugeruje jest wprowadzeniem do pracy i przedstawia sytuację strategiczną nad Bałtykiem i operacyjną na kierunku pomorskim w styczniu i na początku lutego 1945 roku przed opanowaniem Pomorza Gdańskiego przez Armię Czerwoną. Rozdział pozwala ulokować zdobycie Gdańska w szerokim kontekście militarnym.

W rozdziale drugim w poszczególnych podrozdziałach zostały przedstawione działania Armii Czerwonej, prowadzone wzdłuż rzeki Wisły i początkowe działania skierowane ku brzegom Bałtyku. Następnie w lutym został ukazany napór na południowo-zachodnią część regionu oraz odcięcie pod Koszalinem. W marcu najszerzej autor uwypuklił główną część operacji, aż po opanowanie miast portowych i powołanie w nich sowieckich komendantur wojskowych. W kwietniu przedstawiono zmagania mające na celu likwidację kotłów utworzonych po opuszczeniu Gdyni i Gdańska przez wojska niemieckie. W maju natomiast zostało nakreślone ostatnie starcie toczone w ujściu Wisły i na mierzei oraz kapitulacja odciętych tam sił Wehrmachtu. Autor w tej części pracy w sposób zrozumiały, posiłkując się licznymi przykładami bezpośrednich starć przedstawił i podsumował działania sowieckich armii lądowych jak i armii lotniczych (choć w mniejszym zakresie) w tej operacji.

W rozdziale trzecim autor ukazał wybrane aspekty działań bojowych z perspektywy zaangażowanych związków taktyczno-operacyjnych wojsk lądowych, lotnictwa i marynarki wojennej Armii Czerwonej. Przedstawione zostały podstawowe aspekty działań bojowych z uwzględnieniem działań sił niemieckich. Jednak sama nazwa rozdziału jest myląca, gdyż jak określiłem wcześniej zostały w nim przedstawione rodzaje wojsk więc prawidłowo rozdział powinien brzmieć: *Podsumowanie działań ofensywnych wojsk lądowych, lotnictwa i marynarki wojennej*. To samo dotyczy rozdziału czwartego którego tytuł należy uzupełnić, gdyż charakteryzowane są rodzaje wojsk lądowych (prawidłowo: *Podsumowanie operacyjne poszczególnych rodzajów wojsk lądowych*). Oczywiście treść tego rozdziału jest o tyle ciekawa, że rozpatrywane są liczne niedociągnięcia i błędy dowództw sowieckich, o których we wcześniejszych opracowaniach się nie wspomina. W części czwartej przedstawione zostało zachowanie Armii Czerwonej w zdobytych miastach. Zaprezentowane zostało funkcjonowanie komendantur wojennych w tym nadzór nad ludnością cywilną i pobór reparacji. Autor odniósł się też do licznych zbrodni żołnierzy sowieckich wobec ludności zdobytych miast i mas uchoźców. Przy czym w sposób kompetentny pokazał je zarówno od strony dramatycznych doświadczeń Niemców, jak też dokonał analizy przyczyn niekontrolowanej żołnierskiej zemsty i samowoli żołnierzy sowieckich, która w pewnym momencie wymknęła się z pod kontroli dowództwa Armii Czerwonej.

Uzupełnieniem pracy są liczne aneksy przedstawione w formie tabel, rozkazów, protokołów, wykazu dowódców czy kalendarium działań bojowych. Niemniej pewien niedosyt wywołuje brak szkiców, które przedstawiałyby poszczególne etapy działań bojowych strony sowieckiej jak i niemieckiej. Te które zostały umieszczone w pracy jako oryginalne, są za ogólne a ponadto z opisem w języku rosyjskim, który dla współczesnego historyka raczej nie jest znany.

Monografia niewątpliwie jest dziełem oryginalnym, gdyż autor poprzez analizę poszczególnych etapów działań bojowych na Pomorzu w 1945 r. rozprawił się z poglądami, które ukazywały działania bojowe Armii Czerwonej jako ciąg planowanych i skutecznie realizowanych operacji co jak widać było nieprawdą.

Przedstawiona monografia na podstawie wykorzystania przebogatej bazy źródłowej pozwoliła na weryfikację wcześniej przedstawianego obrazu działań zbrojnych na Pomorzu Gdańskim.

Ocena monografii *Gdańsk '45. Propaganda. Opanowanie Pomorza Gdańskiego* przez Armię Czerwoną w 1945 roku

Problemy badawcze

Wskazaną monografię należy traktować jako uzupełnienie a raczej jako odrębny zwarty aneks militarnego obrazu zdarzeń, które zostały zaprezentowane w głównej monografii. Pod koniec wojny propaganda sowiecka pokazać miała zwycięską Armię Czerwoną jako „wyzwolicielkę” narodów Europy, w tym i niemieckiego, spod jarzma i terroru narodowych socjalistów. Wpływ przedsięwzięć propagandy sowieckiej na zafałszowane przedstawianie w powojennych opracowaniach naukowych, prasie i literaturze wspomnieniowej działań bojowych Armii Czerwonej jako pasmo wielkich dobrze zaplanowanych sukcesów zwłaszcza w 1945 r. skłoniło autora do podjęcia badań mających na celu demitologizację narracji o wojnie w jej regionalnym wymiarze. Ten zakłamywany przekaz propagandowy spowodował, że autor podjął się żmudnego zadania pokazania warsztatu „sowieckiego propagandzisty”. Pewien zarzut, jeżeli chodzi o przedstawione problemy badawcze może stanowić brak jasnego i czytelnego wyodrębnienia celów.

Struktura pracy

Analizę wpływów posunięć propagandowych autor przedstawił na przykładzie działań ofensywnych wojsk 2 Frontu Białoruskiego odpowiadających cezuirom operacji wschodniopomorskiej. Geograficznie charakterystyką objęte zostały walki obejmujące obszar pomorski. W prezentowanych badaniach autor za podstawę przyjął wytyczne i zasady działań propagandowych z lat II wojny światowej.

Praca składa się z dziesięciu wyodrębnionych rozdziałów, które przez autora określane są jako części. Poszczególne rozdziały ukazują zjawiska w sposób problemowy, opierając się na ówczesnych narzędziach propagandowych i konkretnych tytułach prasowych. Weryfikacja wojennego przekazu, wytworzonego głównie przy pomocy specyficznych form informacyjnych, jak oficjalnych komunikatów czy korespondencji wojennych, wymagała od autora żmudnej, długotrwałej, wymagająca niezwykle wytrwałości pracy. Świadczy o tym wielość cytowanych źródeł, a także zwrócenie uwagi na językową stronę medialnego przekazu, specyficznych zwrotów i konstrukcji retorycznych.

Ślusznie autor zauważa, że sowiecka propaganda wojenna miała oddziaływać na wyobraźnię i była używana w doniesieniach z frontu do pokazywania zdobytych terenów, rozpoznawalnych nazwami największych miast, jako sukcesu militarnego i politycznego. By podkreślić wielość form i metod oddziaływania, do najszerzej prezentowanej narracji prasy i druków ulotnych autor w odrębnych rozdziałach przedstawił sposoby wykorzystania do

zafałszowania wojennej rzeczywistości fotografii, radia i filmu. Większość filmów wojennych przedstawiających tzw. walki na Pomorzu Gdańskim było kręcone po wojnie a zamieszczone zdjęcia nie miały na celu typowego zilustrowania tekstu, lecz są przykładami specyficznej rejestracji zdarzeń oraz świadectwami działań propagandowych w sferze wizualnej.

Bardzo kompetentnie i sposób obrazowy autor przedstawił tworzenie i użytkowanie w sowieckiej propagandzie mitów wojennych, gdyż na długie lata zdeformowały one obraz działań na Pomorzu. O znajomości warsztatu medialnego świadczy fakt, iż analizę działań propagandowych autor przeprowadził z użyciem współczesnej wiedzy na temat teorii komunikacji społecznej i mediów.

Metodologia

Pan dr Tomasz Gliniecki we przedstawionych pracach zastosował pięć metod badawczych. Metodę filologiczną, a zatem dokonał krytycznej analizy uzyskanych źródeł historycznych, przede wszystkim w postaci kwerend dokumentów archiwalnych, pamiętników i wspomnień, oficjalnych komunikatów wojennych, artykułów prasowych, ulotek oraz dokumentacji fotograficznej i filmowej. Metody socjologicznej, pozwalającej na zrozumienie funkcjonowania niemieckiej i sowieckiej struktury wojennej w czasie wojny. Metody geograficznej, pozwalającej na uszczegółowienie i umiejscowienie prowadzonych działań wojennych terytorium Pomorza Gdańskiego oraz metody porównawczej, szczególnie ważnej przy analizie różnic związanych z pamięcią konfliktu przez obie strony jak i zastosowanie metody statystycznej w postaci licznych tabel. Przytoczone metody zostały w pełni zastosowane w tekście pracy.

W monografiach została wyselekcjonowana i szczegółowo przebadana grupa dokumentów wojskowych. Największym zbiorem wykorzystanych źródeł są zasoby Centralnego Archiwum Ministerstwa Obrony Federacji Rosyjskiej, w dużej mierze dostępne w formie zdigitalizowanej. Bardzo dużą zasługą Habilitanta jest ich szczegółowa analiza wytworzonych dokumentów począwszy od szczebla frontu poprzez poziom korpusu jak również w wielu przypadkach poziomu dywizyjnego, brygadowego i pułkowego. Dla odtworzenia działań bojowych jak autor zauważył najcenniejsze są tworzone rozkazy i meldunki przedstawiające zmiany sytuacji bojowych. Ciekawym źródłem, które autor wykorzystał dla scharakteryzowania dowódców oraz wyższych oficerów, ale czasem też i zwykłych żołnierzy, były wnioski odznaczeniowe z dokumentacji nagrodowej.

Kolejnym ważnym zbiorem źródeł, świadczące również o działaniach propagandowych mających oddziaływać na żołnierzy i społeczeństwo sowieckie, były mass-media podające

W. B. + AG

oficjalne komunikaty władz oraz relacjonujące zdarzenia bojowe z uwzględnieniem aktualnych potrzeb politycznych i ideowych.

Praca nie byłaby pełna bez analizy i interpretacji zachowanej dokumentacji militarnej niemieckiej strony konfliktu co też autor uczynił. Dokonana została analiza dokumentów znajdujących się w Centralnym Archiwum Wojskowym Wojskowego Biurze Historycznego w Warszawie pozyskanych w latach sześćdziesiątych z Narodowego Archiwum Stanów Zjednoczonych w Aleksandrii. Wsparciem okazały się również akta będące w zasobach Bundesarchiv-Militärarchiv we Fryburgu Bryzgowijskim oraz dokumenty zdobyczne, przechowywane w archiwach Federacji Rosyjskiej. Wiele nowych informacji przyniosły dokumenty zlokalizowane w ostatnich latach w ramach wspólnego projektu badawczego naukowców z Niemiec i Rosji (Projekt Bestand 500). Nie mniej cenne okazały się świadectwa żołnierzy, urzędników i ludności cywilnej, zarchiwizowane w pierwszej dekadzie powojnia w ramach tzw. Dokumentacji Wschodniej, które częściowo zostały opublikowane w zbiorczych tomach relacji, wydanych przez ówczesne niemieckie Federalne Ministerstwo do spraw Wypędzonych, Uchodźców i Ofiar Wojny. Przy czym autor słusznie poddał znacznej krytyce źródła relacje, które były nadmiernie subiektywne lub próbowały zakłamywać rzeczywistość.

Zastosowane metody badawcze jak i szeroka analiza wytworzonych źródeł potwierdza opanowanie warsztatowe jak i umiejętność samodzielnej pracy naukowej.

końcowe wnioski

Monografie wskazana jako osiągnięcie naukowe zostały przygotowane w sposób profesjonalny i świadczący o dużej wiedzy merytorycznej jak i warsztatowej Habilitanta.

Uzyskany przez autora w ostatnich latach dostęp do materiałów źródłowych pozwolił szeroko poznać i krytycznie zanalizować nowe kategorie dokumentów wojskowych, wcześniej nieznanych polskim badaczom. Możliwa implementacja wiedzy z udostępnianych przez Federację Rosyjską i Niemiecką Republikę Federalną akt, także z tworzonych przez państwowe archiwa tych krajów elektronicznych banków danych, pozwoliła uzyskać w miarę realny obraz walk i ich przekaz propagandowy.

Efektom są monografie wypełniające postawione cele naukowe i prezentujące działania zbrojne na Pomorzu Zachodnim wieloaspektowo na podstawie analizy szerokiego spektrum danych źródłowych i literatury przedmiotu, zgromadzonych w wyniku przeprowadzonych kwerend.

Oceniając monografie z punktu widzenia redakcyjnego stwierdzam, że są bardzo starannie opracowane i napisane w bardzo dobrym stylu naukowym. Treść jest merytoryczna, dobrze rozmieszczona a przedstawione cele badawcze zostały zrealizowane. Konkludując

oceniam wysoko wartość naukową i poznawczą monografii wskazanych jako osiągnięcie naukowe. Stwierdzam ich nowatorski charakter i oceniam jako wartościowe poznawczo wnoszące duży wkład do historiografii wojskowej.

4. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni

Przedstawione monografie naukowe Pana dr. Tomasza Glinieckiego stanowią zwieńczenie pewnego etapu kariery. Koniecznym wydaje się także przyjrzenie się obszarom badań nie wpisującym się w zakres tematyczny głównego osiągnięcia naukowego.

Na dorobek naukowy Habilitanta po uzyskaniu stopnia naukowego doktora skład się sześć samodzielnych publikacji wraz ze wskazanymi jako osiągnięcie naukowe. Dokonał też edycji źródeł (*To był obóz śmierci. Prace sowieckiej komisji śledczej na terenie byłego KL Stutthof w 1945 r., Dokumentacja i omówienie*, Sztutowo 2022, ss. 186). Dodatkowo jest współautorem trzech monografii z wkładem własnym ponad 50%. Opublikował 32 samodzielne artykuły w publikacjach zbiorowych. Jest także autorem 27 artykułów naukowych zamieszczonych w czasopismach o ugruntowanej pozycji i renomie w tym jednym w czasopiśmie anglojęzycznym *The Development of the Soviet Military Propaganda during the War on the Eastern Front (1941–1945)*, „Institute of National Remembrance Review” 2021, nr 3. Ponadto Habilitant był redaktorem naukowym monografii *Żuławy w 1945 roku. Niedomknięte księgi*, red. T. Gliniecki, M. Owsieński, Sztutowo 2018.

Zainteresowania badawcze Habilitanta wydają się podążać w kilku powiązanych ze sobą kierunkach. Pierwszy z nich związany jest z historią wojskowości a zwłaszcza działań Armii Czerwonej w końcowym okresie II wojny światowej w ramach operacji wschodniopruskiej, operacji mławsko-elbląskiej i walki o Elbląg, walk o Mierzęć Wiślaną i wykazanej w dorobku naukowym walk o Gdańsk. Drugi obszar badawczy dotyczy wojennych mass-mediów a zwłaszcza treści i postaci propagandy o czym świadczą takie artykuły jak *Ilia Erenburg - sowiecki korespondent wojenny podczas walk w Prusach (1945 r.)*, „Echa Przeszłości”, t. 17, 2016; *Album fotografii Arkadija Szajcheta z ofensywy na Prusy Wschodnie w 1945 r. jako przykład dokumentacji wojennej i propagandowej*, „Zapiski z pogranicza”, z. 4, 2016 czy *Z notesu korespondenta wojennego. Walki o Elbląg i okolice w prozie reporterskiej Michaiła Bragina*, „Tygiel” 2022, 1 (80). Zajmuje się również mitami wojennymi i pamięcią o wojnie o czym świadczy poświęcone temu tematowi m.in. opracowanie *Echa pancernego rajdu. Propaganda wojenna i mity wyzwolenie na przykładzie operacji mławsko-elbląskiej Armii Czerwonej w 1945 roku*, Gdańsk 2017.

Ponadto, można wyróżnić też zainteresowania naukowe dotyczące dziejów Elbląga i okolic od XIX w. do współczesności który wynikają z faktu zamieszkania Habilitanta w tym mieście i pracy w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu (2010-2017). Zainteresowania skupiają się na rozwoju przemysłu, kultury i spraw społecznych. Jako ciekawsze prace z tego obszaru świadczące o szerokim spektrum zainteresowań Habilitanta należy wymienić pracę *Elbląg czasów wojny* (Elbląg 2013) czy *Elbląskie wodociągi wczoraj i dziś* (Elbląg 2020) współautor Grażyna Nawrońska. Ostatnim z obszarów badawczych który należy podkreślić dotyczy współczesnych mediów wojskowych i konfliktów. Przy czym jest to w ciągu zainteresowań naukowych obszar związany głównie z działaniami armii Federacji Rosyjskiej o czym świadczą artykuły: „*Obraz wroga*” we współczesnych rosyjskich mediach wojskowych [w:] *Wojny i konflikty zbrojne po 1945 r.*, t. 6, Bydgoszcz 2019 czy *Pomoc humanitarna jako oś narracji medialnej prezentującej działania wojsk Federacji Rosyjskiej w Syrii* [w:] *Wojny i konflikty zbrojne po 1945 r.*, t. 7, Bydgoszcz 2020.

Habilitant jest także aktywnym uczestnikiem krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora wygłosił 45 referatów na konferencjach krajowych i osiem na międzynarodowych konferencjach naukowych z zakresu historii oraz cztery na spotkaniach muzealnych. Aktywnie uczestniczył również w komitetach konferencji naukowych. Był między innymi sekretarzem organizacyjnym międzynarodowej konferencji naukowej *Fortyfikacje w Prusach – Projekt Litwa-Polska-Rosja „Muzea ponad granicami”* zorganizowanej w 2014 r. przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu czy sekretarzem naukowym konferencji *Wojna i pamięć. Pamięć kulturowa o II wojnie światowej w Polsce, Niemczech i Rosji* zorganizowanej w 2017 r. przez Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

Biorąc pod uwagę poziom jak i ilość monografii i artykułów, obszary badawcze, liczbę wystąpień na konferencjach naukowych oraz udział czynny w komitetach konferencyjnych należy stwierdzić, że Habilitant wykazuje bardzo dużą aktywność, którą należy ocenić jako pozytywną.

5. Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę

W ocenie aktywności naukowej kandydata na stopień naukowy doktora habilitowanego, pożądanym jest, aby osiągnięcia naukowe znalazły odzwierciedlenie w działalności organizacyjnej, a także dydaktycznej i popularyzatorskiej. W odniesieniu do działalności dydaktycznej prowadzi zajęcia ze studentami powiązane tematycznie z dorobkiem badawczym.

W zakresie działalności organizacyjnej warto podkreślić udział w komitetach organizacyjnych konferencji krajowych oraz międzynarodowych. Był między innymi sekretarzem organizacyjnym międzynarodowej konferencji naukowej *Fortyfikacje w Prusach – Projekt Litwa-Polska-Rosja „Muzea ponad granicami”* zorganizowanej w 2014 r. przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu.

Działalność Pana dr. Tadeusza Glinieckiego w zakresie popularyzacji nauki cechuje wykorzystanie w tym celu zróżnicowanych form przekazu (prelekcje, wywiady, wystawy, komentarze), a także mediów (prasa, telewizja). Z bogatego dorobku w tym zakresie warto wspomnieć o działaniach edukacyjnych i popularyzujących wiedzę historyczną.

W Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu sprawował pieczę nad projektami edukacyjnymi w tym koordynował udział Muzeum w Europejskiej Nocy Muzeów, Europejskich Dniach Dziedzictwa i innych przedsięwzięciach upowszechniających współpracę z Siecią Muzeów Nadbałtyckich (Museums in the Baltic). Opracował i wdrożył autorski pakiet działań edukacyjnych „Elbląg XX wieku” z 10 tematami lekcji muzealnych, opracowaniem zwartym i kanałami społecznościowymi. W Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Sprawował opiekę nad pracami działu edukacji oraz opracowywał oferty zajęć muzealnych. W Muzeum Stutthof zajmuje się opracowywaniem wykładów naukowych i popularnonaukowych.

Aktywnie propaguje wiedzę popularnonaukową. Napisał ponad 70 recenzji książek historycznych w ogólnopolskich portalach historia.org.pl i ciekawostkihistoryczne.pl. Bierze również aktywny udział w nagrywaniach dokumentalnych filmów historycznych których ma na koncie 11, jest też autorem i współautorem koncepcji i scenariuszy dziewięciu wystaw okolicznościowych i tematycznych.

Podsumowując osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę należy Habilitanta ocenić pozytywnie.

6. Konkluzje

Biorąc pod uwagę wskazane powyżej pozytywne oceny, zarówno osiągnięcia naukowego, jak i pozostałego dorobku naukowego uważam, że Pan dr. Tomasz Gliniecki spełnia wymogi stawiane kandydatowi w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia wyszczególnione w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zmianami). W związku z powyższym, uwzględniając także

uwagi krytyczne popieram wniosek o dopuszczenie Pana dr. Tomasz Glinieckiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. Wiesław Bolesław Łach, prof. UWM